

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันทั้งทางด้านเทคโนโลยีเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ตลอดจนการปฏิรูประบบราชการในปัจจุบัน ทำให้ทุกหน่วยงานต้องมีการปรับตัวและกำหนดกลยุทธ์ในการทำงานใหม่รวมทั้งจัดหาเครื่องมือทางด้านบริหารจัดการเข้ามาช่วยในการบริหารงานมากขึ้น โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนระบบราชการไทย เป็นการบริหารราชการแบบบูรณาการ มุ่งเน้นให้เป็นระบบเปิด รวมถึงการปรับบทบาทภารกิจและขนาดให้มีความเหมาะสม เพื่อเป็นประโยชน์สุขของประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2553: ออนไลน์)

ระบบการควบคุมภายใน เป็นเครื่องมือด้านการจัดการประเภทหนึ่งที่ถูกนำมาช่วยในการบริหารงาน และเป็นกลไกพื้นฐานสำคัญของกระบวนการกำกับดูแลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ในหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากระบบการควบคุมภายในเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการป้องกันและรักษาทรัพย์สินของหน่วยงาน ช่วยให้การใช้ทรัพยากรของหน่วยงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้การปฏิบัติงานในขั้นตอนต่างๆ เป็นไปอย่างถูกต้อง

ส่วนราชการประจำจังหวัด เป็นหน่วยงานมอบอำนาจและกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาคแทนกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่ มีประชากรทั้งหมด 1.63 ล้านคน แบ่งการปกครองออกเป็น 25 อำเภอ 204 ตำบล 2,066 หมู่บ้าน ส่วนราชการประจำจังหวัดเชียงใหม่ มีหน่วยงานบริหารราชการส่วนกลาง ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 166 หน่วยงาน หน่วยงานบริหารราชการส่วนภูมิภาค จำนวน 32 หน่วยงาน หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จำนวน 201 แห่ง ซึ่งมีส่วนราชการประจำจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 64 ส่วนราชการ (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2553: ออนไลน์) เป็นหน่วยงานได้รับมอบอำนาจและกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาค ทำหน้าที่แทนกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งในการจัดให้มีส่วนราชการประจำจังหวัดนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาระบบราชการให้เป็นระบบเปิด รวมถึงปรับบทบาทภารกิจและขนาดให้มีความเหมาะสมเพื่อเป็นประโยชน์สุขของประชาชน

จากการบริหารราชการแผ่นดินโดยส่วนราชการประจำจังหวัด เพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากรมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ จึงทำ

ให้บุคลากรจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการจัดวางระบบควบคุมภายใน และการประเมินผลการควบคุมภายใน เนื่องจากบุคลากรในส่วนราชการมีความรู้ความเข้าใจในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเฉพาะเรื่อง จึงอาจเกิดข้อผิดพลาดมากมาย และเป็นความผิดพลาดที่รุนแรงจนมีผลทำให้มีโทษทางวินัยได้ ดังนั้นเพื่อให้ส่วนราชการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่จะก่อให้เกิดความเชื่อมั่น มีความเชื่อถือได้ของข้อมูลและรายงานทางการเงิน ทำให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เครื่องมือที่สำคัญ คือ การควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายใน ของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวนี้ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จึงได้กำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15 (3) (ก) (ค) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 โดยให้ส่วนราชการนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการจัดวางระบบการควบคุมภายใน และการประเมินผลการควบคุมภายใน อีกทั้งยังได้กำหนดแบบฟอร์มการประเมินผลการควบคุมภายใน ที่เป็นแบบเดียวกัน เพื่อให้ส่วนราชการมีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันกับหลักปฏิบัติ และนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ด้วยเหตุนี้ ผู้ทำการศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางระบบและการประเมินผลการควบคุมภายในของบุคลากรส่วนราชการประจำจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้เป็นข้อมูลที่ประ โยชน์แก่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ที่จะให้ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานแก่ผู้บริหารของสำนักงานปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางระบบ และประเมินผลการควบคุมภายในของบุคลากรส่วนราชการประจำจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อให้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่จะให้ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานแก่ผู้บริหารของสำนักงานให้ปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางระบบ และประเมินผลการควบคุมภายในของบุคลากรส่วนราชการประจำจังหวัดเชียงใหม่

2. เพื่อให้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่จะให้ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานแก่ผู้บริหารของสำนักงานให้ปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่อไป

นิยามศัพท์

การควบคุมภายใน หมายถึง กระบวนการที่ผู้กำกับดูแล ฝ่ายบริหาร และบุคลากรของหน่วยรับตรวจกำหนดให้มีขึ้น เพื่อให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของหน่วยรับตรวจจะบรรลุวัตถุประสงค์

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานและประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายในที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้มีความเพียงพอและเหมาะสม มีการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในจริง ข้อบกพร่องที่พบได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมและทันเวลา

ส่วนราชการประจำจังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง ส่วนราชการต่าง ๆ ในระดับจังหวัดซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้ตั้งขึ้นประจำจังหวัดเชียงใหม่ มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรม นั้น ๆ มีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบ โดยส่วนราชการในระดับจังหวัดแบ่งเป็นหน่วยงาน 2 ลักษณะ คือ หน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาค และหน่วยราชการบริหารส่วนกลาง